

Riedsútstel

Beslút	: 8 oktober 2026
Agindapunt	: 12
Status	: Besluitvormend (bespreekstuk)
Program	: 6. Sociaal Domein
Eardere behandeling	: Byld d.d. 24 september 2026
Portefúljehâlder	: Dhr. T.O. Brinkman
Taheakke	: 1. Verordening leerlingenvervoer Achtkarspelen 2026 2. Toelichting verordening 3. Overzicht wijzigingen ten opzichte van 2021 4. Verordening bekostiging leerlingenvervoer Achtkarspelen 2021 5. VNG-modelverordening 2024 6. Advies van Adviesraad Sociaal Domein
Saak- en stiknûmer	: 2026040816565/26ZG036384

Underwerp

Verordening leerlingenvervoer Achtkarspelen 2026

Wy stelle jo foar te besluten om:

1. De Verordening leerlingenvervoer Achtkarspelen 2026 vast te stellen.
2. Te bepalen dat deze verordening in werking treedt per 1 november 2026.
3. De Verordening bekostiging leerlingenvervoer Achtkarspelen 2021 met ingang van 1 november 2026 in te trekken.

Koarte gearfetting

Met de vaststelling van de Verordening leerlingenvervoer Achtkarspelen 2026 wordt de wettelijke grondslag van de verordening geactualiseerd, worden de structuur en teksten verbeterd zodat deze beter leesbaar is en wordt aan de gemeente meer ruimte geboden om in gesprek te gaan over de ontwikkeling van de zelfredzaamheid van de leerling en het gezin waarvan de leerling deel uitmaakt. Verder introduceert de nieuwe verordening de mogelijkheid om een aanvraag te doen voor het hoogbegaafdenonderwijs. Deze verordening betreft alle vormen van leerlingenvervoer, te weten per fiets, openbaar vervoer, eigen vervoer of aangepast vervoer. De verordening geldt alleen voor onze gemeente en moet ook in onze gemeente worden vastgesteld. Bij het opstellen hebben we samengewerkt met de andere gemeenten binnen Jobinder, omdat het aangepast leerlingenvervoer door Jobinder wordt verzorgd.

Foech ried/kolleezje

Het vaststellen en intrekken van verordeningen is op grond van artikel 147 van de Gemeentewet een bevoegdheid van de raad. Het college verzorgt na positieve besluitvorming door uw raad de publicatie van de nieuwe verordening en intrekking van de oude verordening.

Ynlieding

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft in 2024 een nieuwe modelverordening vastgesteld. Er zijn verschillende ontwikkelingen geweest die hiertoe aanleiding hebben gegeven. Zo is op 1 augustus 2022 de Wet voortgezet onderwijs 2020 in werking getreden, als opvolger van de Wet op het voortgezet onderwijs.

De inhoud van de wet is niet veranderd, maar die wet maakt wel een aanpassing in de grondslag van de gemeentelijke verordening noodzakelijk.

Verder heeft de VNG veel kritische vragen van gemeentelijke medewerkers gekregen. Men vond de verordening te ingewikkeld en sommige onderdelen waren niet duidelijk geformuleerd. Ook rezen er vragen over hoe de eigen bijdrage en het drempelbedrag berekend moesten worden. De nieuwe modelverordening bevat daarom veel tekstuele verbeteringen. Ook is de structuur verbeterd, zodat de artikelen in een logische volgorde staan. In de voorliggende nieuwe Verordening leerlingenvervoer Achtkarspelen 2026 zijn de verbeterde structuur en teksten uit de VNG-modelverordening grotendeels overgenomen, maar niet één op één en dat is ook niet verplicht. Het is een adviesdocument en geen bindende regelgeving.

Histoarje

De huidige Verordening bekostiging leerlingenvervoer Achtkarspelen 2021 is op 22 april 2021 door de raad vastgesteld. Deze verordening is in werking getreden op 1 augustus 2021.

Te berikken effekt

Met de vaststelling van de Verordening leerlingenvervoer Achtkarspelen 2026 wordt de grondslag van de verordening geactualiseerd, worden de structuur en teksten verbeterd zodat deze beter leesbaar is en wordt meer ruimte geboden aan de gemeente om in gesprek te gaan over de ontwikkeling van de zelfredzaamheid van de leerling en het gezin waarvan de leerling deel uitmaakt. Verder introduceert de nieuwe verordening de mogelijkheid om een aanvraag te doen voor het hoogbegaafdenonderwijs.

Argumenten

1.1. *Vaststelling van de verordening is een wettelijke taak*

De Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet voortgezet onderwijs 2020 verplichten gemeenten om bij verordening regels vast te stellen over de bekostiging en uitvoering van het leerlingenvervoer. Met de vaststelling van de voorliggende verordening geeft de gemeente invulling aan deze wettelijke taak.

1.2. *Met de nieuwe verordening zijn we weer up-to-date*

De nieuwe VNG-modelverordening voor leerlingenvervoer houdt rekening met de nieuwe Wet voortgezet onderwijs 2020 en bevat verduidelijkte teksten. De minimumafstand tussen de woning en dichtstbijzijnde toegankelijke school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, waarbij aanspraak kan worden gemaakt op een vervoersvoorziening, is verhoogd van 4 naar 6 kilometer. Hiermee is deze afstand, op advies van de VNG, gelijkgetrokken met de minimumafstand tussen de woning en de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor het basisonderwijs. Voor de leerlingen die hierdoor gedupeerd worden, wordt via de hardheidsclausule in de nieuwe verordening gezorgd dat zij gebruik kunnen blijven maken van het leerlingenvervoer zolang zij blijven voldoen aan de overige voorwaarden uit de verordening. De stand van zaken per 2 juni 2026 was dat het om drie leerlingen gaat.

1.3. *De andere gemeenten in de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân voeren ook een nieuwe verordening in*

Samen met de andere gemeenten in de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân is in de afgelopen periode gewerkt aan een nieuwe verordening voor het leerlingenvervoer. Sinds de start van Jobinder is het uitgangspunt geweest om eenzelfde verordening te hebben. In de andere gemeenten is de verordening inmiddels vastgesteld door de raad of onderweg naar de raad. Wij hebben ervoor gekozen om iets langer de tijd te nemen om de opmerkingen van onze juridische afdeling goed te verwerken.

Dit heeft geleid tot tekstuele aanscherpingen van diverse artikelen, maar niet tot beleidsmatige verschillen met de andere gemeenten in de gemeenschappelijke regeling. Verder hebben we de Adviesraad Sociaal Domein de tijd gegeven om kennis te nemen van de nieuwe verordening en hierover advies uit te brengen. Gezien het positieve advies van de Adviesraad heeft dit niet geleid tot wijzigingen van de verordening.

1.4. *De nieuwe verordening biedt de gemeente meer mogelijkheden om het gesprek te voeren over zelfredzaamheid*

De nieuwe verordening biedt gemeenten meer mogelijkheden om met ouders (en waar passend met leerlingen) het gesprek te voeren over:

- de zelfredzaamheid van het gezin;
- de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling;
- de vraag welk vervoer ouders zelf kunnen verzorgen;
- het stapsgewijs onderzoeken in hoeverre een leerling zelfstandig kan (leren) reizen.

2.1 *Een ingangsdatum met terugwerkende kracht is ongewenst*

Bij de andere gemeenten in de gemeenschappelijke regeling gaat de verordening in per 1 augustus 2026, dus vanaf de start van het nieuwe schooljaar. De raden van de gemeenten Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel hebben deze echter voor het zomerreces vastgesteld. Wij stellen u voor een ingangsdatum van 1 november 2026 te hanteren, zodat er geen onduidelijkheid en rechtsonzekerheid ontstaat over beschikkingen die zijn afgegeven na 1 augustus 2026.

3.1 *Uit het oogpunt van duidelijkheid en rechtszekerheid wordt de oude verordening ingetrokken als de nieuwe verordening ingaat*

Als de nieuwe verordening voor het leerlingenvervoer ingaat op 1 november 2026, kan de oude verordening per die datum worden ingetrokken. Dit biedt duidelijkheid en rechtszekerheid over de van toepassing zijnde verordening.

Alternativen

Het alternatief is om de verordening niet te actualiseren, maar dan mist de actuele grondslag van nieuwe wetgeving. Daarnaast bevat de huidige verordening artikelen die niet goed leesbaar zijn geformuleerd. Er blijven dan interpretatieverschillen mogelijk. Daarvan kan de gemeente last krijgen bij het opstellen van beschikkingen, het uitleggen van de verordening en in juridische procedures.

Een ander alternatief is om in de nieuwe verordening de minimumafstand tussen de woning en de dichtstbijzijnde school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs niet te veranderen, maar deze te handhaven op 4 kilometer. Dit is mogelijk, maar daarmee wijkt de gemeente af van het beleid om in alle Jobinder-gemeenten dezelfde verordening te hanteren. Een gelijklopende verordening draagt ook bij aan de efficiency van het vervoersysteem en een gelijke behandeling van alle aanvragen voor leerlingenvervoer in de regio.

Kanttekenings/risiko's

1. *Verhoging minimumafstand woning – SBO/SO-scholen blijkt niet acceptabel*

De verhoging van de minimumafstand tussen een woning en een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs om aanspraak te maken op een vervoersvoorziening, kan weerstand oproepen en tot bezwaar- en beroepsprocedures leiden. Dit risico is aanvaardbaar, omdat juist het verschil in afstand dat er nu is tussen het basisonderwijs (6 kilometer) en het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs (4 kilometer) vragen oproept. Bovendien zouden we dan afwijken van de verordening zoals die aan de raden in de andere Jobinder-gemeenten is voorgelegd.

Verder is het aantal gedupeerden beperkt en kan in hun situatie op basis van de hardheidsclausule het leerlingenvervoer worden gecontinueerd, uiteraard mits zij aan de overige voorwaarden uit de nieuwe verordening blijven voldoen.

2. Het principe van zelfredzaamheid wordt niet gedragen

In de nieuwe verordening is voor de gemeente nadrukkelijk meer ruimte gecreëerd om met ouders (en waar passend met de leerling) het gesprek aan te gaan over de zelfredzaamheid van de leerling en het gezin waar de leerling deel van uitmaakt. Dit kan weerstand oproepen bij de ouders. Het is echter in het belang van de ontwikkeling van het kind om hierover het gesprek aan te gaan. De praktijk laat zien dat veel kinderen hier ook gelukkiger van worden.

Finânsjes

Niet van toepassing.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

Op 30 juni 2026 heeft de Adviesraad Sociaal Domein een positief advies uitgebracht over de voorliggende verordening. Wel geeft de Adviesraad een aantal aanbevelingen mee voor de uitvoering van de nieuwe verordening. Deze aanbevelingen betreffen vooral het persoonlijke vervoersontwikkelingsplan en de daarmee samenhangende vervoerstraining. Wij gaan met deze aanbevelingen aan de slag en komen hiermee separaat bij uw raad op terug. Overigens juicht de Adviesraad het streven om via deze training te komen tot een grotere zelfredzaamheid toe.

Kommunikaasje

De verordening wordt digitaal gepubliceerd via Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP), het systeem waarmee decentrale overheden regelingen zoals verordeningen bekendmaken.

Previnsje

Niet van toepassing.

Gearwurking

Het voorstel tot vaststelling van de nieuwe verordening leerlingenvervoer is ook voorgelegd aan de colleges en raden van de andere Jobinder-gemeenten. Het doel is een voor de vier gemeenten gelijklopende verordening.

Ferfolchtrajekt

Zie het onderdeel 'Kommunikaasje'.

Evaluaasje

Niet van toepassing.

Buitenpost, 8 september 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris,

burgemeester,

dhr. mr. M.P. de Jong

dhr. J.D. de Vries MSc

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Achtkarspelen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 8 september 2026,
punt nr.: 12;

Beslút:

1. De Verordening leerlingenvervoer Achtkarspelen 2026 vast te stellen.
2. Te bepalen dat deze verordening in werking treedt per 1 november 2026.
3. De Verordening bekostiging leerlingenvervoer Achtkarspelen 2021 met ingang van 1 november 2026 in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad
van de gemeente Achtkarspelen van 8 oktober 2026.

De griffier,

De voorzitter,

Dhr. G.J. Andringa

Dhr. J.D. de Vries MSc